

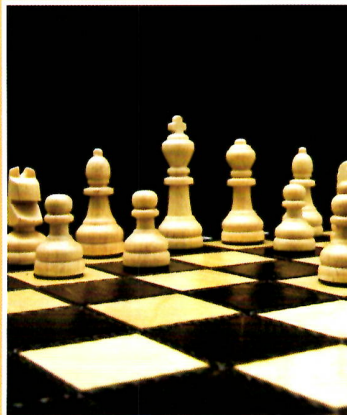
BECERİLER

- Hobileri ve alışkanlıkları anlatma
- Rica etme
- Özet çıkarma
- Tahminde bulunma

- Geniş zaman
- “-mAktA” eki
- “-Dlr” eki

- Doğa olayları
- Bilimsel gerçekler
- Alışkanlıklar
- Kitap ve film türleri

NE OLUR NE OLMUZ

ÜNİTE 5

NE OLUR NE OLMUZ

A. DOĞA OLAYLARI

yağar, yaşar mı, batmaz, etmez mi

-Güneş doğudan doğar.

-Dünya güneşin etrafında döner.

-İki, iki daha dört eder.

-Su yüz derecede kaynar.

-Kuşlar suda yaşar mı?

-İstanbul'a kar yağar mı?

-Hayır, kuşlar suda yaşamaz.

-Evet, İstanbul'a kar yağar.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

1 Hangi doğa olaylarını biliyorsunuz? Söyleyelim.

2 Aşağıdaki doğa olaylarını resimlerle eşleştirelim. Bunlardan hangilerini gördünüz veya yaşadınız? Anlatalım.

1. deprem ( ) 2. kuraklık ( ) 3. yağmur ( ) 4. tsunami ( ) 5. dolu ( )

6. fırtına ( ) 7. sel ( ) 8. volkanik patlama ( ) 9. yıldırım ( )

OKUMA

DOĞA OLAYLARI

Güneş Tutulması

En ilginç doğa olaylarından biri Güneş tutulmasıdır. Güneş tutulması Ay'ın hareketi sırasında meydana gelir. Ay, Güneş ile Dünya arasına girer ve güneşin ışığı Dünya'ya gelmez. Dünya karanlık olur. Bu Güneş tutulmasıdır.

Gökkuşağı

Doğadaki en güzel manzaralardan biri gökkuşağıdır. Bu olay meteorolojik bir olaydır. Gökkuşağında yedi renk bulunur. Bu renkler; kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lacivert ve mordur.

Yıldırım

Gökyüzü ile yer arasındaki elektriktir. Bulutlar birbirlerine sürtünür ve elektrik enerjisi meydana gelir. Bu elektrik enerjisi hızla toprağa düşer ve yıldırım oluşur.

Kar

Kar, bir yağış çeşididir. Bulutların içindeki su damlacıkları soğuk havayla karşılaşır ve donar. Bu damlacıklar birbirine yapışır ve büyür. Böylece kar taneleri oluşur. Çok sayıda kar tanesi çeşidi vardır. Bunlar birbirinden farklıdır. Ama hepsi altı köşelidir.

Rüzgâr

Rüzgâr, atmosferdeki havanın dikey ve yatay hareketi sonucu oluşur. Hava ısınır ve yükselir. Hızlı bir şekilde hareket eder ve rüzgâr oluşur. Rüzgâr, hızına göre fırtına, hortum gibi isimler alır.

Yer çekimi

Yer çekimi yeryüzündeki cisimleri yere doğru çeker. Havadaki her cisim yere düşer. Yer çekimini İngiliz bilim adamı Isaac Newton bulmuştur. Newton bir elma ağacının altında otururken kafasına bir elma düşer. Newton bunu düşünür, araştırmalar yapar ve yer çekimini bulur.

Deprem

Yerkabuğundaki kırıklarda fay meydana gelir. Faylar hareket eder ve yer değiştirir. Bunun sonucunda yer sallanır ve deprem oluşur.

Sel

Sel, ani ve büyük su akıntısıdır. Çok yağmur yağar ve sular taşar. Toprak, su altında kalır. Böylece sel meydana gelir.

Çığ

Dağlık yerlere kar yağar ve birikir. Bu kar hızla hareket eder ve aşağıya doğru kayar. Bunun sonucunda çığ oluşur.

3 Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.

1. Güneş tutulmasında Dünya, Güneş ile Ay’ın arasına girer. ( )
2. Gökkuşağında kırmızı, turuncu, siyah, yeşil, beyaz ve kahverengi bulunur. ( )
3. Yıldırım, gökyüzü ile yer arasındaki elektriktir. ( )
4. Kar tanelerinin şekilleri birbirine benzer. ( )
5. Rüzgâr, hızına göre fırtına, hortum gibi isimler alır. ( )
6. Yer çekimini Einstein bulmuştur. ( )
7. Kar, hızla kayar ve deprem olur. ( )
8. Sel, yağmur nedeniyle olur. ( )

4 Aşağıdaki cümleleri okuyalım. Hangi doğa olayı olduğunu yazalım.

1. Çok yağmur yağar ve ..... olur.
2. Ay’ın hareketi sırasında ..... meydana gelir.
3. Havadaki her cisim yere düşer. Buna ..... denir.
4. Yer sallanır ve ..... meydana gelir.
5. Hava hareket eder ve ..... oluşur.
6. .... olayında kar hızla aşağıya doğru kayar.
7. Bütün ..... taneleri altı köşelidir.

YA SİZ?

Sizin ülkenizde en çok hangi doğa olayı meydana gelir?

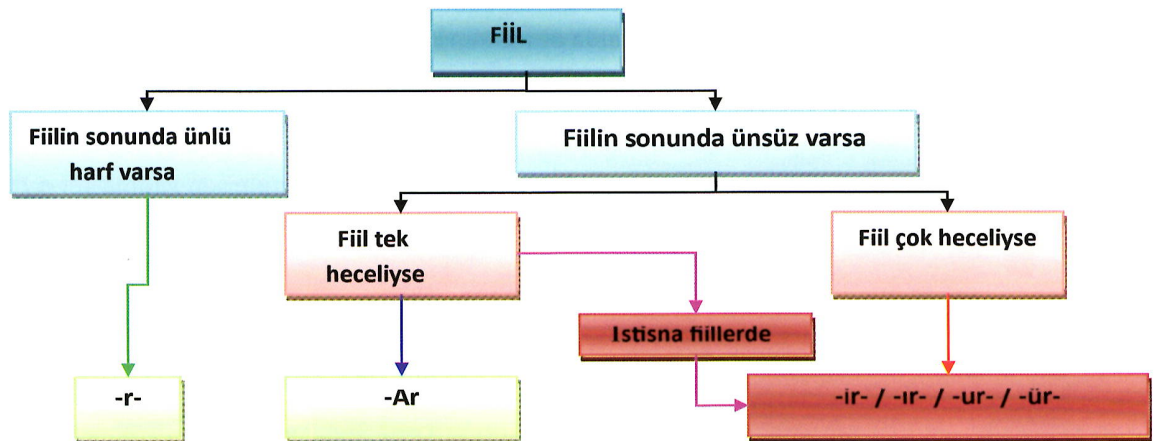
DİL BİLGİSİ

Geniş Zaman

Alışkanlık durumunda ya da sık sık yapılan bir işi, genel ya da gerçeklikleri herkesçe kabul edilen durumları, bir şeyi yapmaya istekli ve hazır oluşu anlatmak için, bazen de gelecek zaman anlamında kullanılır.

“Geniş Zaman” mainly describes actions that are habitual or repeated (e. g. Ben her sabah erken kalkarım. I wake up early every morning.). It is also used for stating general facts (Güneş doğudan doğar. The sun rises from the east.).

In addition, it describes willingness to do an action. (e. g. Yemeği ben yaparım. I will make the dinner.). It is occasionally used for describing future actions.

NOT: İstisna fiiller:

al-ır bil-ir bul-ur dur-ur gel-ir gör-ür kal-ır
ol-ur öl-ür san-ır var-ır ver-ir vur-ur

	Olumlu	Olumsuz	Olumlu Soru	Olumsuz Soru
Ben	konuşurum	konuşmam	konuşur muyum	konuşmaz mıyım
Sen	konuşursun	konuşmazsın	konuşur musun	konuşmaz mısın
O	konuşur	konuşmaz	konuşur mu	konuşmaz mı
Biz	konuşuruz	konuşmayız	konuşur muyuz	konuşmaz mıyız
Siz	konuşursunuz	konuşmazsınız	konuşur musunuz	konuşmaz mısınız
Onlar	konuşur(lar)	konuşmaz(lar)	konuşur(lar) mı	konuşmaz(lar) mı

Örnek:

Ben her zaman spor yaparım.	Güneş batından batar.
Ahmet asla sigara içmez.	Kediler sütü sever.
Akşamları erken uyur musun?	Kapıyı ben açarım.
Siz çay içmez misiniz?	Telefona ben bakarım.

5 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Hakan akşamları hiç dışarı çık..... .
2. O her sabah spor yap..... .
3. Ben asla yalan söyle..... .
4. Sen hangi tür filmleri sev.....?
5. Biz hafta sonları parkta yürü..... .
6. Ahmet sabahları kahve iç..... ?
7. Siz her gün ders çalış..... ?
8. O, uçağa bin..... . Çünkü uçaktan korkuyor.
9. İtfaiyeci yangın söndür..... .
10. Öğretmen ders anlat..... .

6 Aşağıdaki soruları cevaplayalım.

1. Her akşam televizyon izler misin? .....
2. Hafta sonları sinemaya gider misin? .....
3. Hayvanları sever misin? .....
4. Çayınızı nasıl içersiniz? .....
5. Günde kaç saat uyursun? .....
6. Arkadaşlarıyla gezmeye gider misin? .....
7. Her hafta aileni arar mısın? .....
8. Her gün yemek pişirir misin? .....
9. Her yaz tatile gider misin? .....
10. Akşamları geç uyur musun? .....

DİNLEME

7 13 Metni dinleyelim ve boşlukları dolduralım.

İKLİMLER

TAYLAND

TAYLAND: Tayland sıcak ve nemlidir. Hazirandan ekime kadar tropik yağmurlar ..... (1). Kasım-şubat serin geçer. Mart, nisan, mayıs ayları çok sıcak olur. İnsanlar genellikle ince ve yazlık kıyafetler ..... (2).

MOĞOLİSTAN

MOĞOLİSTAN: Moğolistan az yağış ..... (3). Yazın çok sıcak, kışın çok soğuk olur. Kışın nehirler ve göller ..... (4). Moğolistan'da kum ve toz fırtınaları ..... (5).

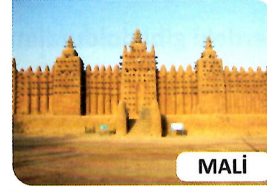
NORVEÇ

NORVEÇ: Norveç çok soğuktur. Norveç'te çok kar ..... (6). Kış mevsimi ..... (7).

TÜRKİYE

TÜRKİYE: Türkiye'de dört mevsim yaşanır. Türkiye'nin üç tarafı denizlerle ..... (8). Türkiye'nin orta ve doğu bölgeleri kış aylarında çok soğuk, yaz aylarında ise çok ..... (9). Diğer bölgelerinde ılıman bir iklim vardır.

MALİ

MALİ: Mali çok sıcaktır. Mali'ye yağmur az yağar. Hiçbir zaman kar ..... (10). Mali'nin iklimi kuraktır. Mali'de bir çöl vardır ve buraya hiç yağmur yağmaz.

KONUŞMA

8 Aşağıdaki soruları arkadaşımıza soralım ve onun sorularını cevaplayalım.

ÖĞRENCİ A

Sizce en kötü doğal afet nedir?
Ülkenizde en çok hangi doğal afetler olur?
Hangi doğal afetleri yaşadınız? (Ne zaman, nerede, ne oldu?)
Doğal afetler sonrasında ne yaparız?

ÖĞRENCİ B

Doğal afetler için nasıl önlemler alırız?
Televizyonda en son hangi doğal afet haberini gördün? (Nerede oldu? İnsanları nasıl etkiledi?)
Doğal afetlerden önce ya da sonra internet yardımcı olur mu?
Doğal afetlerin sonuçları nelerdir?

YAZMA

9 Sizin ülkenizin iklimi nasıldır? Aşağıdaki konulara bakalım ve bir metin yazalım.

En çok hangi mevsimi seversiniz?
En çok sıcak havayı mı, soğuk havayı mı seversiniz?
Ülkenizde en çok ne zaman yağmur yağar?
Ülkenizde yazın en yüksek sıcaklık kaç derecedir?
Sizce hava insanların ruh halini etkiler mi?
Hava durumunu nereden öğrenirsiniz?
Ülkenizi ziyaret etmek için en uygun ay hangisidir?

ÜNİTE

5

NE OLUR NE OLMUZ

B. ALIŞKANLIKLAR VE RİCALAR

rica ederim, yapar mısın
yaşamaktayım, geliştirmek

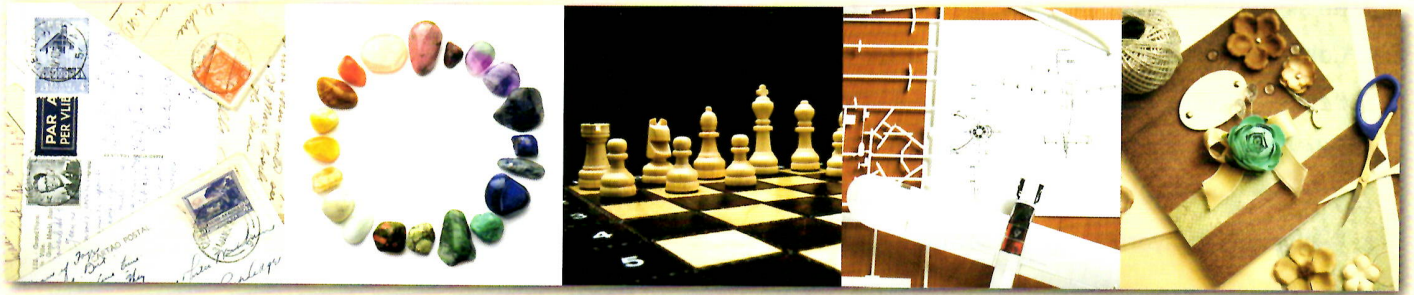
-Boş zamanlarınızda neler yaparsınız?
-Her yıl tatile gider misin?
-Üç senedir Türkiye’de yaşamaktayım.
-Ülkemiz her gün daha çok geliştirmek.

-Kitap okurum.
-Evet, giderim.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

- 1 İlginç alışkanlıklarınız var mı?
- 2 Hobileriniz nelerdir?

OKUMA

ALIŞKANLIKLARIMIZ VE HOBİLERİMİZ

Her insanın iyi ve kötü alışkanlıkları bulunmaktadır. Alışkanlıkları bırakmak veya değiştirmek kolay değildir. Sigara, kötü bir alışkanlıktır. İnsanlar sigaraya alışır ve daha sonra sigarayı bırakmak, onlar için çok zor olur. Bazı insanlar ise sağlık konusunda çok hassastır. Bu kişiler her sabah spor yapar ve sağlıklı beslenirler. Zararlı yiyecek ve içeceklerden uzak dururlar. Sebze ve meyve yerler. Kalorili yiyecekler yemezler. Boş zamanlarında hobileriyle uğraşırlar.

İnsanların farklı zevkleri ve hobileri vardır. Bazı insanlar boş zamanlarında resim yapar, bazıları fotoğraf çeker. Bazıları ise balık tutar. Bu kişiler yaz-kış dinlemez, her zaman balık tutar. Bazıları da pul ya da para koleksiyonu yapar. Pul ya da paraları arar, bulur, alır ve koleksiyonuna katar. Her hobinin zor ve kolay yönleri vardır. Mesela dağcılık ve dalış yapmak zor hobilerdir.

Benim hobim farklı ve renkli taşlar toplamak. Ben yaklaşık on senedir taş toplamaktayım. Genellikle hafta sonları ve uzun tatillerde taş toplarım. Dağlarda, deniz kenarında, ormanlarda yürürüm ve ilginç taşları eve getiririm ve onlarla ilgili küçük bir araştırma yaparım. Daha sonra taşları türlerine göre ayırırım ve kutulara koyarım. Taş toplamak da kolay bir hobi değil ama zevkli.

- 3 Aşağıdaki cümleler doğru ise “D” yanlış ise “Y” yazalım.
- 4 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Her insanın farklı alışkanlıkları vardır. ( )
2. İnsanlar alışkanlıklarını zor bırakır. ( )
3. Hobilerin hepsi çok zordur. ( )
4. Hobiler insanların bütün zamanını alır. ( )
5. Yazar uzun zamandır taş topluyor. ( )

1. Sağlıklı insanlar nasıl beslenir?
2. Metinde hangi hobiler var?
3. İnsanlar nasıl para ya da pul koleksiyonu yapar?

YA SİZ?

Sizin iyi ve kötü alışkanlıklarınız nelerdir?

DİL BİLGİSİ

Rica Etme

Geniş zamanın soru şekli, "rica" anlamında kullanılır.

When used in question form, "Geniş Zaman" might refer to a request. (e. g. Lütfen sessiz olur musunuz? → Could you please be quiet?)

Örnek:

Pencereyi açar mısın? Tabii.

Şoför Bey, lütfen orta kapıyı açar mısınız?

Bu kitapları Fatih'e verir misin? Evet, veririm.

Bebek uyuyor. Müziğin sesini biraz kısar mısın?

5 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Şu kalem ver.....?
2. Lambayı aç.....?
3. Bu akşam yemeği sen pişir.....?
4. Çok hastayım. Doktoru ara.....?
5. Bebek ağlıyor. Sen bak.....?
6. Televizyonu kapat.....?
7. Çok işim var. Bana yardım et.....?
8. Ben yemek yapıyorum. Sen de sofrayı hazırla.....?
9. Benimle alışverişe gel.....?
10. Kahve içmek istiyorum. Bana kahve getir.....?

Fiil + mAktA

Bu ek konuşma anında tamamlanmamış, devam eden işleri anlatmak için kullanılır.

This suffix is used for actions which have begun in the past and are still going on at the moment of speaking.

Örnek:

Ben üç aydır Türkçe öğrenmekteyim.

Sessiz olunuz. Toplantı devam etmekte.

Bu kış oldukça sıcak geçmekte.

Ahmet Bey ile görüşmek istiyorum. Kendisi ofisten ayrıldı mı yoksa hâlâ çalışmakta mı?

Birçok insan sağlığına dikkat etmemekte, dengeli beslenmemektedir.

7 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Bu mağaza nakit ödemelerde indirim yap..... .
2. Belediye bugünlerde yeni bir festival için hazırlan..... .
3. Biz bu konuyu uzun zamandan beri düşün..... .
4. Öğrenciler geçen haftaki sınavdan beri düzenli ders çalış.....
5. Ne zamandan beri aileden ayrı yaşı..... ?

6 Aşağıdaki kelimeleri kullanalım ve diyaloglardaki boşlukları dolduralım.

tekrarlamak vermek bakmak
cevaplamak uzatmak söylemek

1. **İnci:** Alo! Merhaba Murat. Yasemin'in numarasını biliyor musun? Lütfen bana .....?

Murat: Evet. 0533 625 40 82.

İnci: Anlamadım. ....?

Murat: 0533 625 40 82.

2. **Emre:** Yemek tuzsuz olmuş. Tuzu .....?

Ayşe: Tabii.

3. **Müşteri:** Garson Bey! .....? Bir çay istiyorum.

Garson: Hemen getiriyorum.

4. **Çocuk:** Hiç param kalmadı. Bana 50 lira .....?

Baba: Al bakalım.

5. **Öğretmen:** Ömer! İlk soruyu .....?

8 Aşağıdaki cümleleri “-makta” eki ile yeniden yazalım.

1. İlkbaharda ağaçlar yeşeriyor, doğa uyanıyor.
.....
2. İnsanlar genellikle toplu taşıma ile yolculuk yapıyor.
.....
3. Bu yılki Olimpiyat oyunlarını Atina’da düzenliyorlar.
.....
4. İstanbul’da birçok tarihi eser bulunuyor.
.....
5. Bu sene yeni bir araba almak istiyoruz.
.....

DİNLEME

9 14 Aşağıdaki diyalogları dinleyelim. Boşlukları dolduralım.

AFFEDERSİNİZ

MANAVDA

- Semra Hanım:** İki kilo domates .....(1)?
Manav: Hemen tartıyorum... Buyurun. Biber .....(2)?
Semra Hanım: Hayır ama elma istiyorum. Bir kilo da elma .....(3)?
Manav: Tabii. Başka bir şey .....(4)?
Semra Hanım: Sağ olun. Hayırlı işler.

SOKAKTA

- İhtiyar:** Delikanlı .....(5)? Bu paketler çok ağır; benim için biraz .....(6)? Evim şurada.
Genç: Tabi amca, taşıyım.
İhtiyar: Sağ ol evladım. ... İşte geldik. Benim gözlerim iyi görmüyor. Rica etsem kapıyı .....(7)? Anahtarlar burada.
Genç: İşte, tamam.
İhtiyar: Çok teşekkür ederim evladım.

POSTACI

- Leman Hanım:** Kim o?
Postacı: Postacı! Kapıyı .....(8)?
 Merhaba. Leman Yıldız siz misiniz?
Leman Hanım: Evet.
Postacı: Bir paketiniz var. Şurayı .....(9)?
 Buyurun, paketiniz.
Leman Hanım: Teşekkür ederim.

BANKADA

- Taner:** Merhaba. Kredi kartı almak istiyorum. Bana yardımcı .....(10)?
Gişe Memuru: Tabii, oturun lütfen. Şu formu .....(11)?
Taner: Tamam, hemen doldurayım.
 Buyurun, formu doldurdum.
Gişe Memuru: Evet, tamam. Ama doğum tarihinizi yazmamışsınız. Bura-ya doğum tarihinizi .....(12)?
Taner: Aaa, görmemişim. Verin, hemen yazayım.

KONUŞMA

10 Aşağıdaki durumlardan birini seçelim ve arkadaşımızla bir diyalog hazırlayalım ve sınıfta sunalım.

Restoranda

- Menü isteyin.
- Yemek seçin.
- Yemeğiniz çok tuzlu. Garsondan başka bir yemek isteyin.
- Hesabı isteyin.

Mağazada

- Bir arkadaşınıza hediye almak istiyor-sunuz. Tezgâhtardan yardım isteyin.
- Arkadaşınızı tarif edin ve öneri isteyin.
- Hediye paketi rica edin.

Sınıfta

- Bir haftadır hastaydınız ve derslere gelmediniz. Arkadaşınıza konuları sorun.
- Arkadaşınızdan ders notlarını isteyin.

Doktorda

- Doktora geldiniz ve randevunuz yok. Doktorla görüşmek istiyorsunuz. Sekretere rica edin.
- Doktor çok meşgul. Ama siz çok hastasınız ve başka vaktiniz yok. Sekretere tekrar rica edin.
- Doktor sizi kabul etti. Şikâyetinizi anlatın.
- Doktor sizi muayene ediyor. İlaçlarınızı nasıl içeceksiniz, anlatıyor.

Otelde

- Odanızdan ve otel hizmetlerinden memnun değilsiniz. Odanızı değiştirmek isteyin.
- Resepsiyon görevlisi size şikâyet formu verdi ve odanızı değiştirmiyor.
- Resepsiyonu arayın. Odanıza temizlik görevlilerini çağırın.

YAZMA

Aslı bir üniversitede öğrenci. Hafta içi her gün okula gidiyor ve hafta sonu biraz eğlenmek ve dinlenmek istiyor.

ASLI'NIN HAFTA SONU PROGRAMI:

11 Senin programın nasıl? Yaz ve arkadaşına anlat.

CUMARTESİ

- 10.00 *Uyanırım.*
- 12.00 *Kahvaltı yaparım.*
- 13.00 *Kitap okurum.*
- 14.00 *Hazırlanırım.*
- 15.00 *Arkadaşlarımla buluşurum.*
- 16.00
- 17.00
- 18.00 *Akşam gemeği yeriz.*
- 19.00 *Sinemaya gideriz.*
- 20.00
- 21.00
- 22.00 *Eve dönerim.*
- 23.00 *İnternette vakit geçiririm.*
- 24.00
- 01.00 *Uyurum.*

PAZAR

- 10.00 *Uyanırım.*
- 12.00 *Kafede kahvaltı yaparım.*
- 13.00
- 14.00 *Yürüyüş yaparım.*
- 15.00 *Eve dönerim.*
- 16.00 *Ders çalışırım.*
- 17.00 *Televizyon izlerim.*
- 18.00
- 19.00 *Yemek pişiririm ve yerim.*
- 20.00 *Bango yaparım.*
- 21.00 *Telefonda oyun oynarım.*
- 22.00
- 23.00 *Uyurum.*
- 24.00
- 01.00

CUMARTESİ

- 10.00
- 12.00
- 13.00
- 14.00
- 15.00
- 16.00
- 17.00
- 18.00
- 19.00
- 20.00
- 21.00
- 22.00
- 23.00
- 24.00
- 01.00

PAZAR

- 10.00
- 12.00
- 13.00
- 14.00
- 15.00
- 16.00
- 17.00
- 18.00
- 19.00
- 20.00
- 21.00
- 22.00
- 23.00
- 24.00
- 01.00

çalışıyordu, gitmiştir, kazanacaktır
gelmemiştir, gitmiş midir

-Babam şimdi çalışıyordu.
-O, eve gitmiştir.
-Cengiz sınavı kazanacaktır.
-Evden erken çıktı. Derse geç kalmamıştır.

HAZIRLIK ÇALIŞMASI

- 1 Kitap okur musunuz?
- 2 Ülkenizde hangi yazar meşhurdur?
- 3 Aşağıdaki yazarlarla kitapları eşleştirelim.

1. Yaşar Kemal	a. Suç ve Ceza
2. Shakespeare	b. İnce Memed
3. Balzac	c. Goriot Baba
4. Orhan Pamuk	ç. Hamlet
5. Dostoyevski	d. Masumiyet Müzesi

OKUMA

ÇALIKUŞU

Feride İstanbul'da doğar. Küçük yaşta anne ve babasını kaybeder. Feride'yi teyzesi büyütür. Feride Fransız yatılı okulunda okur. Çok yaramazdır, bu yüzden arkadaşları ona "Çalikuşu" adını takarlar. Çünkü Feride de çalikuşları gibi hareketlidir.

Feride, yaz tatillerini teyzesinin köşkünde geçirir. Teyzesinin oğlu Kâmrân ile birbirlerini severler ve nişanlanırlar. Bir kadın düğün günü Feride'ye bir mektup getirir. Mektupta "Kâmrân'ın İsviçre'de bir sevgilisi var." diye yazar. Feride mektubu okur, Kâmrân'ı bırakır ve kaçar. Feride, Anadolu'nun çeşitli yerlerinde öğretmenlik yapar. Genç ve güzel Feride hakkında çeşitli dedikodular çıkar. Doktor Hayrullah Bey ile tanışır. Hayrullah Bey Feride'yi kızı gibi korur. Halkın dedikodusu üzerine onunla kâğıt üzerinde evlenir. Fakat aralarında sadece baba – kız ilişkisi vardır. Feride o sıralar bir günlük tutar, o zaman her şeyi bu deftere yazar. Hayrullah Bey bu defteri bulur, okur ve saklar. Bir süre sonra Hayrullah Bey hastalanır. Feride'ye "Ben öldükten sonra teyzenin yanına git ve bu zarfı Kâmrân'a teslim et." der. Hayrullah Bey'in ölümünden sonra Feride teyzesinin evine gider, zarfı Kâmrân'a verir. Zarfın içinde Hayrullah Bey'in bir mektubu ile Feride'nin günlüğü vardır. Hayrullah Bey, Kâmrân'a "Feride'yi bir daha bırakma." diye yazar. Kâmrân mektubu ve Feride'nin günlüğünü sabaha kadar okur, her şeyi öğrenir. Artık Feride'yi bırakmaz, evlenirler.

4 Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayalım.

1. Feride nerede doğar?
2. Feride'yi kim büyütür?
3. Okulda Feride'ye neden Çalikuşu ismini takarlar?
4. Feride Anadolu'da ne iş yapar?
5. Feride Hayrullah Bey ile niçin evlenir?

5 Aşağıdaki cümleler doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazalım.

1. Feride İngiliz okulunda okur. ( )
2. Feride yaz tatillerini teyzesinin köşkünde geçirir. ( )
3. Kâmrân, Feride'nin halasının oğludur. ( )
4. Feride Hayrullah Bey'in kızıdır. ( )
5. Kâmrân Feride'nin günlüğünü okur. ( )

YA SİZ?

En son hangi kitabı okudunuz? Türü neydi?

DİL BİLGİSİ

“-Dır” Eki

Belirsiz geçmiş zaman, şimdiki zaman ve gelecek zamandan sonra gelir ve cümlelerin anlamını pekiştirir. Ayrıca cümleye tahmin anlamı katar. Bu ek yazılı dilde, özellikle resmî metinler ile ders kitabı, ansiklopedi gibi bilgi verme amaçlı metinlerde değişmez doğruları anlatmak için sıkça kullanılır.

When used with “Belirsiz Geçmiş Zaman, Şimdiki Zaman and Gelecek Zaman”, “-Dır” reinforces the meaning and sometimes refers to a prediction, assumption or estimation. (e. g. Yusuf bu saatte uyumuştur. → Yusuf must have already slept. Ali, bizi arayacaktır. → I am sure that Ali will call us.)

“-Dır” is also used in formal and informative texts such as coursebooks and encyclopedias in order to describe widely acknowledged facts. (Fransız Devrimi, 1789’da olmuştur. → The French Revolution took place in 1789.)

(I)yor

fiil + mış + Dır
(y)AcAk

isim/sıfat + Dır

Örnek:

Ali şimdi evde uyuyordur.

Bence yarın toplantı olmayacaktır.

Ahmet şimdi yoldadır.

Sempozyum 24 Ekim’de yapılacaktır.

Elektriği Edison bulmuştur.

Antalya bu mevsimde çok sıcaktır.

6 Aşağıdaki boşlukları örneklerdeki gibi dolduralım.

1. Saat 20.00. Bu saatte işte değildir. İşten çık....., eve gel..... .
2. Telefonu kapalı, şimdi toplantıda..... .
3. Babam gün boyu bizimle konuşmadı. Bir şey kızı..... .
4. Radyo çalışmıyor. Bozul..... ?
5. Tuna ders çalışmayı çok sever. Şimdi de ders çalış..... .
6. Selma sözünü tut..... .
7. Çok acıktım. Annem yemek yap..... ?
8. Doğum günün için sana güzel bir hediye al..... .

7 Aşağıdaki diyalogları, fiilleri ve “-Dır” ekini kullanarak tamamlayalım.

gelmek iyileşmek horlamak küsmek gelmek kızmak konuşmak

1. -Ayşe toplantıya çok geç kaldı. Ama biraz sonra .....
-O hiç geç kalmazdı. Başına bir şey .....
2. -Doktor Bey, hasta nasıl?
-İyi. Bir hafta sonra .....
3. -Neden bizimle konuşmuyor?
-Belki .....
4. -Bu ses ne?
-Alt kattaki yaşlı adam .....
5. -Şu çocuk niçin ağlıyor?
-Annesi .....
6. -Bizimle hiç konuşmadı.
-Bekle, ...

8 Aşağıdaki resimlere bakalım, soruları cevaplayalım.

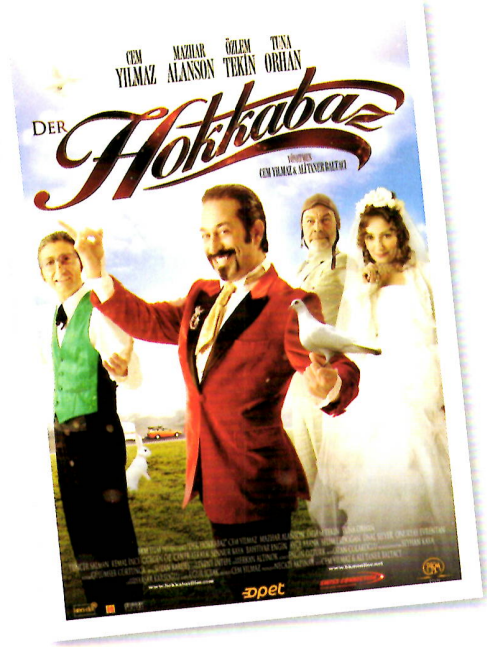
- Adı nedir?
- Nerelidir?
- Nerede doğmuştur?
- Şimdi neler yapıyordu?
- Ne iş yapıyordu?
- Sizce on sene sonra neler yapacaktır?

DİNLEME

9 15 Metni dinleyelim ve uygun seçeneği işaretleyelim.

1. İskender ve Maradona çok **eski** / **yeni** iki arkadaştır.
2. Ancak İskender kendine **güvenmektedir** / **güvenmemektir**.
3. Sihirbazlık konusunda onu sadece **Maradona** / **babası** destekler.
4. İskender gösteri sırasında **çok büyük bir hata yapar** / **hiç hata yapmaz**.
5. İskender **yalnız** / **Maradona ve babasıyla** İstanbul'u terk eder.

YAZMA

10 Aşağıdaki film özetlerini devam ettiriniz. Sizce filmde neler olur ve sonu nasıl biter? Yazınız.

Kadının kocası evde ölür. Tek şüpheli kadındır ve polis kadını cinayetten tutuklar. Kadının avukatı çok ünlüdür ve onu mahkemede savunur...

Bir grup arkadaş hafta sonu tatili için bir dağ evine giderler. Gece şöminenin başında konuşurlar, o sırada dışarıdan gürültüler duyarlar. İçlerinden biri sesleri merak eder. Dışarı çıkar ve ormana doğru ilerler...

İki arkadaş karavanlarıyla tatile çıkarlar. Yolda arabaları bozulur ve yol üzerindeki bir köye giderler. Yaşlı bir adamla karşılaşırlar...

KONUŞMA

11 Aşağıdaki durumlardan birini seçerek anlatalım.

- Aileniz ya da en yakın arkadaşınız şimdi nerededir, ne yapıyordur ve ne yapacaktır?
- Çok başarılı bir şirket yöneticisi/bilim insanı sizce başarılı olmak için neler yapmıştır?
- Bir arkadaşınızın yakın zamanda bir akrabası öldü ve ona bir miras kaldı. Şimdi arkadaşınız çok zengin. Sizce o bu parayla neler yapacaktır?
- Çok sevdiğiniz ünlü bir kişi sizce bir günde neler yapıyordur?

İZLE - ÖĞREN

DÜZENLİ HAYAT

1 9 Videoyu izleyelim. Okan ve Can nasıl kişiler? Kimin hayatı daha düzenli?

2 Videoyu tekrar izleyelim. Aşağıdaki tabloyu Okan ve Can için tamamlayalım.

	Okan	Can
1. Derslerde not almaz.		
2. Akşam erken yatar.		
3. Geç kalkar.		
4. Dersleri genellikle akşam saatlerindedir.		
5. Her sabah gazete alır.		
6. Gazeteyi internet sitelerinden okur.		
7. Fırından ekmek alır.		
8. Ekmek yemez.		
9. Alışverişi internetten yapar.		
10. Kıyafetlerini mağazadan alır.		

DOKTOR RANDEVUSU

3 10 Videoyu izleyelim. Randevuyu kim alıyor? Kimin için alıyor? Doktorun uzmanlığı ne?

4 Videoyu tekrar izleyelim. Aşağıdaki soruların doğru cevaplarını işaretleyelim.

- Kadının adı ne?
a. İlkay Yücel   b. Olcay Yücel   c. Olcan Yücel
- Kadının kızı kaç yaşında?
a. 9   b. 5   c. 4
- Kadının kızına ne oldu?
a. Kaza geçirdi.
b. Merdivenden düştü.
c. Arkadaşı ona vurdu.
- Kadının kızına hastanedeki doktor nasıl bir tedavi uyguladı?
a. Psikolojik destek tavsiye etti.
b. Tomografi çekti ve ilaç tedavisi verdi.
c. İlaç tedavisi için serum verdi.
- Kadın, psikiyatrist randevusu için hafta sonu mu uygun hafta içi mi?
a. Hafta sonu
b. Hafta içi
c. Hem hafta içi hem hafta sonu
- Doktor hafta sonu çalışıyor mu?
a. Hayır, hafta sonu çalışmıyor.
b. Evet, hem Cumartesi hem de Pazar günleri çalışıyor.
c. Sadece Cumartesi günü ve öğleye kadar çalışıyor.
- Doktor hafta içi hangi saatler arasında hasta kabul ediyor?
a. 08:00- 19:00   b. 07:00- 13:00   c. 09:00- 13:00
- Kadın kızı için hangi gün ve saatte randevu alıyor?
a. Çarşamba günü saat 09:00'da
b. Cumartesi günü saat 13:00'da
c. Çarşamba günü saat 19:00'da
- Danışmadaki kişi çocuğun annesinden ne istiyor?
a. Çocuğu aç getirmesini
b. Çocuğu tek getirmesini
c. Çocuğu uykusuz getirmesini
- Kadın, psikiyatrist ile ilgili bilgileri nereden öğrendi?
a. Bir arkadaşı tavsiye etti.
b. İnternetteki sosyal medya gruplarından öğrendi.
c. İnternette kendisi araştırma yaptı ve öğrendi.

GÜNLÜK İFADELER

RİCA ETME

Bakar mısınız?

Zahmet olmazsa.

Ne olur!

Lütfen!

Affedersiniz!

Rica ederim.

Kırma beni lütfen.

KENDİNİ ÇEK

Ülkenizdeki insanların günlük alışkanlıkları nelerdir? Türkiye ile karşılaştıralım. Aşağıdaki örneklerle bakalım ve bir video çekelim.

Örnek:

Türkiye’de insanlar çok çay içer ama benim ülkemde insanlar çok çay içmez, kahve içer. ...

MİKROFON SENDE

Sınıfımızla beraber bir Türk filmi izleyelim ve grup halinde o filmin film afişini tasarlayalım. Afişte aşağıdaki bilgileri verelim. En iyi afişi seçelim.

Filmin adı

Oyuncular

Filmden resimler

Filmin özeti

KÜLTÜRDEN KÜLTÜRE

GELENEKSEL OYUNLAR

Karagöz ve Hacivat

Karagöz, Türkiye'deki eski ve önemli bir gölge oyunudur. İnsanlar eğlenmek için Karagöz oyununa giderler. Bu oyunda kuklacı kuklaları bir perdede oynatır. Usta kuklaları deriden yapar ve boyar. Perdenin arkasında kuklaları oynatır. Bu kişinin adı "Hayalî"dir. Hayalî; kuklalara çubuk takar, onları oynatır ve konuşturur. Aynı zamanda oyun sırasında şarkılar söyler. İnsanlar ise bunu izlerler ve eğlenirler.

Longdong

Longdong, Çin'in geleneksel gölge oyunudur. Usta bu oyunun kuklalarını deriden yapar. Derilerin üzerine motifler çizerler ve boyarlar. Bu oyun sırasında kuklacılar şarkılar söylerler. Şarkıları bazen yüksek sesle, bazen alçak sesle söylerler.

Bunraku

Bunraku Japon kukla sanatıdır. Bunraku kuklaları büyük olur. Üç kuklacı kuklaları oynatır. Kuklacılar oyunda genellikle geleneksel Japon hikâyeleri anlatırlar. Kuklacı, siyah bir elbise giyer ve perdenin arkasına saklanmaz.

Sizin ülkenizde benzer bir oyun var mı? Anlatalım.

BİR ADIM ÖTESİ

Her -Ar eki geniş zaman eki değildir. -Ar eki sıfat ve kalıcı isimler yapar.

Öğlen büfeden **döner** aldık.

Anneme yeni yıl hediyesi bir **çalar saat** aldım.

Sınavda soruları **tükenmez kalemle** cevapladık.

Ben pilavı her zaman **yanmaz tavada** pişiriyorum.

Polisler operasyonda **kurşun geçirmez yelek** giyerler.

Bizim eski evimiz **çıkılmaz sokaktaydı**.

Yazar bu romanında İstanbul'u anlatmış.

EĞLENELİM ÖĞRENELİM

Aşağıdaki tekerlemeleri tekrarlayalım. Biz de kendi dilimizde tekerleme söyleyelim.

a. Kartal kalkar, dal sarkar; dal sarkar, kartal kalkar.

b. Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi, ortada su şişesi.

c. Üstü üç taslı taş saplı üç tunç taşı çaldıran mı çabuk çıldırır; yoksa iç içe yüz ton saç kaplı çanı kaldıran mı çabuk çıldırır?

NELER ÖĞRENDİK?

1. Metni okuyalım ve boşlukları geniş zamanla dolduralım.

Funda İstanbul'da yaşıyor. O bir mimar. Funda hafta içi her gün işe git.....(1), hafta sonları ise git.....(2). Genellikle saat 11:00'de kalk.....(3), giyin.....(4) ve dışarı çık.....(5). Kahvaltısını dışarda yap.....(6). Kahvaltıdan sonra gazete oku.....(7). Daha sonra biraz yürü.....(8). O denizi çok sev.....(9). Bazen denize git.....(10), balık tut.....(11). Bazen de konsere git.....(12). Funda çoğu zaman klasik Türk müziği dinle.....(13). Münir Nurettin'i dinlemeyi çok sev.....(14). Pazar günleri dışarı çık.....(15), evde otur.....(16). Funda'nın para koleksiyonu var. Eski para biriktir.....(17). Pazar günleri de genellikle para koleksiyonunu düzenle.....(18).

2. Aşağıdaki cümleleri düzeltelim. Geniş zaman ile yeniden yazalım.

1. Ben her zaman spor yaptım.
2. Bebekler genellikle ağlıyor.
3. O, geceleri asla dışarı çıkmamış.
4. Biz ara sıra tiyatroya gittik.
5. Mark hiçbir zaman futbol oynamıyor.
6. Onlar hafta sonları deniz kenarına gitmiş.
7. O her gün 5 saat çalışmış.
8. Sen dondurmayı çok sevdin.

3. Aşağıdakileri eşleştirelim.

1. Şoför, araba	a. söyler.
2. Berber, saç	b. satar.
3. Çöpçü, çöp	c. dağıtır.
4. Manav, meyve ve sebze	ç. keser.
5. Postacı, mektup	d. yapar.
6. Aşçı, yemek	e. toplar.
7. Şarkıcı, şarkı	f. sürer.

4. Aşağıdaki cümleleri uygun kelimelerle tamamlayalım.

yaşamıştır duymuştur yemeyecektir
yağmıştır gidecektir yapıyordur geziyordur
kırmıştır çalışmıyordur yüzüyordur

1. Bu sözlerini o da .....
2. Annem bizden önce eve .....
3. Vapur iskeleye .....
4. Bolu'ya kar .....
5. Herkes tok, kimse yemek .....
6. Vazoyu Filiz .....
7. Şimdi müzeyi .....
8. Çocuklar havuzda .....
9. Odasında, ama ders .....
10. Saat 9.00, o şimdi kahvaltı .....

5. Aşağıdaki cümleleri rica anlamıyla tamamlayalım.

1. Kahvaltıyı sen hazırla.....?
2. Fırından iki ekmek al.....?
3. Akşam bize gel.....?
4. Sen de bizimle yemek ye.....?
5. Bu mektuplar Yağmur'un. Ona ver.....?
6. Bulaşıkları sen yıka.....?
7. Bilgisayar bozuldu. Tamirciye götür.....?
8. Gülşah Hanım'ı toplantı odasına çağır.....?
9. Anahtarı bulamadım. Sen de ara.....?

ÖZ DEĞERLENDİRME

Bunları Türkçede yapabilir misiniz? Her cümle için kendinize bir puan veriniz. 1: Yapamam, 2: Biraz yapabilirim, 3: Yapabilirim, 4: İyi yapabilirim, 5: Çok iyi yapabilirim.

1. Görsel olarak desteklendiğinde televizyondaki haberlerin filmlerin temel konusunu anlayabili- rim.	1	2	3	4	5
2. Kişilere boş zamanlarında neler yaptıkları hakkında basit sorular yöneltebilir ve bana yö- neltilen sorulara cevap verebilirim.	1	2	3	4	5
3. Tahminlerde bulunabilirim.	1	2	3	4	5
4. Film ve kitap özetlerini anlatabilirim.	1	2	3	4	5

KELİME LİSTESİ

İSİMLER

afiş
alan
alışkanlık
animasyon
aşçı
atmosfer
banka kartı
belgesel
biber
bilimkurgu
bilimsel gerçek
bulmaca
bulut
cisim
çığ
çöpçü
damlacık
dedikodu
delikanlı
beslenmek
deprem
dikey
doğa
doğa olayı
dolu
dünya
elektrik enerjisi
etraf
fay
fırın
form
genişlik
gişe memuru
gökkuşağı
gökyüzü
göl
güneş
günlük
hobi

hokkabaz
hortum
ılıman
ihtimal
iklim
iskele
karanlık
kırık
kilo
klasik
koleksiyon
komedi
korku
köşk
kum
kum fırtınası
kurak
kuraklık
manav
manzara
meteorolojik
müze
nehir
nem
öğle yemeği
özet
polisye
postacı
romantik
rüzgâr
sel
serin
sihirbaz
sopa
şarkıcı
tamirci
teslim
toz
toz fırtınası
tropik yağmur

tsunami
tür
vazo
volkanik patlama
yağmur
yatay
yatılı okul
yazlık kıyafet
yer çekimi
yer kabuğu
yıldırım
yöresel
ziyaret

FİİLLER

batmak
biriktirmek
çarpmak
dağıtmak
dizilmek
donmak
fırçalamak
horlamak
imzalamak
iyileşmek
karşılaşmak
kaynamak
küsme
nişanlanmak
pişirmek
sallanmak
söndürmek
sürtünmek
şaşırmak
tartmak
taşımak
taşmak
yağmak
yapışmak